

Fruitua nahi? Zolda-belarra jarri

Jakoba Errekondo

Zolda-belarrak (*Symphytum officinale* eta *Symphytum tuberosum*) auzolane-rako iaioak dira. Beren ingurua, beren bizimodua osatuko duen ekosistema sustatzeko ikaragarritzko lana egiten dute. Adeitsuak dira aldamenen di-tuztenekin, eta maitagarriak dira. Batez ere, fruitu-arbolak dituzuenok kontuan izan. Fruituak izateko, arbolen loreak ernaldu behar dira; horretarako erleak behar, eta horietatik gero eta gutxiago dugu. Hona gure arbolen oparotasuna-ren alde zolda-belarrak egin dezakeena-ren adibidetxo bat.

Zolda-belarra ongari naturala da. Berdetan zuzenean lurrari nahasiz edo luarrari eta simaurrari erantsiz, lurra berpizten eta landareak suspertzen ditu. Irakina eginda –kilo bat landare, 10 litro uretan, 10 egun, egunero irabi-tuz– berdetako lana biziago egingo du. Egosita intsektizida eraginkorra da. Edozein erataraz erabiltzen dugula, ar-bolaren lorearen emana hazi egingo da. Loreok erleak elikatzen dituzte. Erleek loreak ernalduko dituzte. Fruitu gehia-go ekarriko du arbolak. Eta erleak ez-tia, propolia, polena eta abar emango ditu.

Zolda-belarra (*Symphytum officinale*).

AIWOK-CC BY SA

Zolda-belarrak elkarlan gehiago ere samurtzen du, baita elikatzen ere. Zolda-belarrak zabaltzen dituen loreek nektar ugari dute, eta hori intsektu mordoaren gutizia da. Gutizia ahortzen zaila: lore luzeko koniko sako-nak ditu, eta nektarra barren-barre-nean. Erleak muturra motxa, nonbait, eta nektarrera iristen ez, erlastarraren zain egon behar. Lagun potxolo horrek matraila indartsuak ditu, eta, zuzenean

lorearen oinean kosk eginez, zuloa egin eta nektarra zurruputzen du. Ondoren etorriko da erlea, eta txulo beretik nektar kondarra eta polena harrapatuko ditu. Zenbaitek, erle jendea urte osoan elikatzeke zolda-belarra hamaboste-ro moztuz haren loraldia atzeratu eta mailakutzen dute.

Zolda-belarrari 'ositxeka' ere deitzen zitzaiola jaso zuen Lakoizketak XIX. mendean. ■

IRAKURLEAK GALDEZKA

Kaixo Jakoba. Zelan akabatu ahal dut solora bidea hartu duen landarea: *Ipomoea purpurea*? Lagun batek ekarri-tako aldaxka denboraz zabaldu da, lurpetik sustraiak luzatuaz, baina alde batetik haitza eta bestetik porlana, kontrolatuta egon da orain arte. Iazko udan, osteraz, ikusi nuen beste toki batera egin zuela jauzi: solo ertzean, kon-post gozoaren gainean agertu zen, kalabaza orri artean ez-kutaturik. Susmoa daukat bazterrak garbitzen zebilen nire lobak eraman zuela belarrekin nahastean.

Ezina zen ateratzea eta ez nekien zer egin. Solora hartu du bidea eta profesionala nahi dut ekarri, baina nor eta zer egiteko? Landareak bizirik jarraitzen badu solo guztia

hartuko du. Ba ote dago erremeriorik? Eta nork egin behar luke? Eskerririk asko.

Miren Nekane Aginaga (Markina)

Kaixo. *Ipomoea* landare igokaria da eta beste edozein landare azpian hartuz hazten da. Ikaragarritzko indarra du. Era berean, ugaltzeko duen estrategia lore ugari eta milaka hazi ematea da. Hazi horietatik edo moztutako adarren bat itsatsita zabalduko zen. Aurre egiteko era bakarra moztu eta moztu eta moztu egitea da. Moztuz lurpean, sustraietan pilatutako erremeriorik hustuko dizkiozu. Hala ere aurten eroritako hazietatik berritzea ez da harritzekoa izango, beraz udaberrian landare berriak sortzen direnean adi, eta ikusi ahala ipurditik atera. Aurrerantzean loreak kentzea ez da txarra; ireki ahala kenduz gero hazirik ez du emango eta berririk sortu gabe bera kentzeko lanetara eman.

BIZI BARATZEA

Gure kultura iraultzen ari den liburua

Bloga: www.argia.eus/bizi-baratzea · [@bizibaratzea](https://twitter.com/bizibaratzea)

IRAKURLEAK LIBURUAZ MINTZO

Lierni Arrieta, biologoa:

“Handitan horrelako eskuak nahi ditut eta horretarako bide bakarra dago”

Jakoba Errekondoren liburua egarri geundela sumatu nuen liburu-dendara hurbiltzean, itxaron zerrendan azken bigarren nintzen, liburu-dendakoa nire atzetik... Landare maitaleok ARGIAko halako astekari aurkitu ezinik interneten bila ibiltzeari utziko diogu, hein batean behintzat. Gure memoria bahe baten modukoa da, eta potoloena gelditzen bada ere, neurri, proportzio eta ilargiaren gora-behera asko ihesi doaz.

Loraldi ederreko liburua hartu dut eskutan, itxura deigarria, argazki politak eta maketazio garbia. Sustraiak aineratzeko-edo, poesiarekin hasten da

eta lurrean, uretan eta argitan sustraitu. Landareak landu ondoren, uzta bildu. Jarraian ilargi kontuak eta buru-haustak. Ondoren landatu beharrekoak banan-banan, barazkiak eta beste usain-belarrak. Azalpen sakonak grafikoki azalduta daude eta lanak eta eragozpenak saihesteko trikimailuak ere ageri dira.

Irakurlearen txanda dela esango nuke, haziak jasotzeko eta ereiteko ordua. Orokorrean asko gustatu zait liburua, baina bertan agertzen diren eskuak nire egin nahi ditut. Handitan horrelako eskuak nahi ditut eta lortzeko bide bakarra dago: Ekin baratzeari!

Eskuratu liburua sinaturik

Bizi Baratzea ARGIA n erositik gero, Jakoba Errekondok eskuz sinatutako hitz batzuekin jaso dezakezu liburua. Egileak herriz herri ematen dituen hitzaldietan ere (ikusiko goiko zutabearen non-noiz) baduzu sinaturik eskuratzeko aukera.

Eskaerak:

943 371 545

www.argia.eus/denda · denda@argia.eus

Zure saltokian salgai jartzeko, jarri harremanetan gurekin.

Salneurria: 23 € · Harpideentzat: 19,50 €

AURKEZPEN HITZALDIAK

Hauk dira ondorengo hitzorduek:

Otsailak 9

Eibar

... eta Kitto! Euska elkartearen, 19:00etan.

Otsailak 10

Bilbo

Ekoetxean, 19:30ean.

Otsailak 16

Goiatz

Dendale ostatuan, 18:30ean.

Otsailak 18

Iruñea

Civiox Condestable Jauregian, ordua zehazteke.

Otsailak 23

Anoeta

Baratze Parkean, 18:00etan.

Otsailak 25

Zaldibar

Lekua zehazteke, 18:30ean.

Otsailak 27

Erratzu

Hazien Egunaren barruan, 11:00etan.

ANTOLATU ZURE HERRIAN

Jar zaitetz gurekin harremanetan eta behar duzun informazioa eskuratzeko duzu

sustapena@argia.com

📞 943 371 545